

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe Condita Ad Reductam

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

*glandes**Numerus
armatorum***XXVIII***Exercitus
urbi appro-
pinquat.**Senatus ad
cives horta-
menta.**Petrensium
Abbas oc-
currere e-
xercitui
compellitur**Ejus simu-
lacio.*

gnationem curaret. Tormenta majora bellica Herbipoli, & Regis Curiâ advecta sunt, ~~munitiones~~ armamentarium Moguntinum submisit. Auctæ conductitiæ copiæ lecto per Franconiam, & Rhenum milite. Colonienſes, Trevirenſes & Westphali per Haſſiam venêre. † His omnibus exercitus quindecim millium concrevit.

Die sexto Septembris turma ex Eichsfeldia præmiſſa greges pecorum ex paſcuis abegit, id primum hoſtilitatis argumentum. † Exercitus innoxio per Thuringiam tranſitu ſecutus eſt. Obſidionem intendi videns Senatus cives ad concordiam, ad † fortitudinem hortatur: Tribuni, Centurionibus parerent, metum abjicerent, cauſam Deo commendarent. Miſſi etiam ad exercitus Legatſo, qui vim deprecarentur, pacis leges proponerent. Illi: *Non ſe niſi dedit à urbe peturos, ajunt, reciperent præſidium, ac æqua omnia expectarent; Vades ſe Clementiæ Electoris ſuuros, quam ubi inutili reſiſtentia ulterius irritarent, in indignationem vertendam, quæ non niſi meritis poſſit placanda ſi.* Urbici † S. Petri Abbatem Adamum interpellant, vellet appropinquanti exercitui occurrere, quæ ad avertendam vim expedire viderentur, proponere. Ille in vanum pro rebellibus agi facile agnovit, qui oſtentione armorum non prænitentiam, ſed contumaciam prodant, ne tamen cum Coëtus ſui periculo petentium furorem accenderet, adduci equum jubet, profe-

profectorum se promittit, quodque è re Civitatis deprehenderet, solerter acturum. Ast aliquantum ex Civitate progressus equum vertit, reversus in Urbem, à palantibus hinc inde turmis progredi ulterius se prohibitum, præterea desperatæ rei indicium refert: Saxones Moguntinis amicos esse. † Sic igitur septimo Septembris omnis exercitus, nisi quod Galli in Franconia adhuc subsisterent, in urbis vicinia advenit, † castra infra Marbach ad usque Geram fluvium supra Gispersleben metatur, quod latus illud Eichsfeldiam versus, commeatûs advectioni commodius, atque ob assurgentes colliculos adversus Cyriaciburgum tectum esset. Aliis à Dagobertstadio, ubi collis vallo eminentior, faciliorem fuisse oppugnationem arbitrantibus. † Miles Francicus ad viam regiam in jugo montis asperi versus meridiem castra locabat, ut meridionale Urbis latus clauderet; nec tamen omittebat è tormentis, per tantum intervallum globos in Urbem transjicere. Ab altera parte Sommerfeldius per fossiones indies appropinquabat. † Urbici turmas aliquot scripserant, è pagis citaverant delectum, sed pluribus suæ domûs, quam Urbis defensio placuit. Præter illos cives sub signa distributi vallum implevere, tormentis majoribus obsidentes sæpius ad ostentationem, quàm necessitatis modum petière, illi contra fossionibus intenti, super-

*Obsidione
urbs cingitur.*

Castra finguntur.

*Clauduntur
aditus.*

*Obsessorum
apparatus.*

*Annonæ
cura.*

*Obsidenti-
bus annonã
intercipiunt
obsessi.*

*Obsidentes
portæ S. An-
dræe in-
cumbunt.*

*Baro de Bi-
cken globo
tangitur.*

*Obsessi pre-
ces publicas
decernunt.*

vacuum ducebant intempestivis explosio-
nibus primi terroris emolumenta perdere;
Vulgus his persuasum, machinas bellicas,
pulverem nitratum deficere, ludibriis per
vallum obsidentibus exprobrat. † Anno-
na ex Eichsfeldia advecta, partim in Thu-
ringiæ oppidis, Mulhuffi, Saltzæ numero
pretio coempta est, quam ut interciperent
obsessi, missâ equitum turmâ propè Ton-
nam insidiantur. † Helmsdorffius Quæstor
in Scharffenstein curribus præfectus, ve-
nientes ex longinquo Erfurtenses amicos
credens, ne in dubii quidem periculi even-
tum arma sumit. Illi imparatos aggredi-
untur, currus spoliant, equos abripiunt,
Helmstorffium autem missâ per caput
glande vitâ privant. Excitavit hic nun-
cius castra, quibus major de comeatu
cura, quod nullis excursionibus reparare
defectum in amica provincia possent, ideò
posthac majore præsidio annonæ currus
muniebant. Propius interim ad vallum
per fossiones perventum est. Ubi vineæ
ad portam † S. Andræe declinant, aggeres
erecti, è quibus & inquietarent vallum, &
erumpentes compescerent. Variis even-
tibus aliquot septimanis invicem pugna-
tum, & cum supremus Eichsfeldiæ Satra-
pa Baro de Bicken † vallum propius ex-
ploraret, è tormento majori globo in fe-
more læsus, vitæ discrimen incurrit. † Ob-
sessi nihil quod ad defensionem faceret, in-
termisère, senatus ut pietatis stimulo
cives

cives ad fortitudinem animaret, preces
 in publico foro decrevit. Ibi † præco
 verbosâ concione rebellionem firmabat:
*Non de vi à tantum, de libertate, sed & aris agi, pro
 illa pugnare civem, pro his etiam mori Christianum
 debere: Sed nec eam necessitatem ingruere, quæ ex-
 trema minetur: Numen protectionem manifestissimis
 signis ostendere: tanto jam tempore hostes ante urbem
 sine progressu subsistere, nulla inferre damna, multa
 pati, ne dubitarent de victoria, pro quibus ipse Deus
 vigilaret.* Dum his Auditores incenderet,
 globus supra domorum tecta in ipsum to-
 rum prorumpens cœtum dissolvit. Idem
 in templo Franciscanorum contigit. † In-
 ter hæc Galli pedites ex Franconia appel-
 lunt, trinâ tormentorum explosione ex-
 cepti, fragor honori adventantium, glan-
 des Civitati cessere. Pradellius confestim
 Urbis situm & munitiones explorat. Fre-
 quentiora his castra propius vallum pre-
 munt. † Infra Cyriaciburgum structâ mo-
 le in utramque Urbis plagam Gera dividi-
 tur, hanc perforare conantur, ut subsiden-
 te flumine pars Urbis altera, quæ potissi-
 mum infestabatur, sine aqua esset, ac metu
 ignis citius ad deditioem cogeretur: missi
 in illam nocte fabri lignarii addito præsidio,
 quod adversus erumpentes eos defende-
 ret. In arce & vallo findentium strepitus
 auditi, nec tamen frequentissimis tormen-
 torum globis à proposito repulsi, molem
 æquarunt. † Sed breve periculum, quip-
 pe ductâ in foro equario fossâ, ex altero

Gera

*A Concio-
 nature ad
 contumaciâ
 incitantur.*

*Auxiliares
 Galli in ca-
 stris appellunt*

*Aquam sub-
 ducere urbem
 obsidentes
 student.*

*Urbicem elu-
 dunt.*

*Electoris
propensus
animus in
Erfordiam*

*Ignes ad
ostentationē
injecti.*

*Molendinū
ad portam
S. Joannis
incendunt
obsidentes.*

*Dagobert-
stadium ob-
fessi.*

*Obsidio vio-
lentius con-
tinuata.*

XXIX.
*Deditionem
respiciunt.*

*Suadentiū
moriva.*

Gerae brachio exsiccatum alveum dentibus implevere. Aderant jaciendis ignibus machinae, & facili opera tot lignei parietes ac tecta arsisent, † at vetuit Elector per everisionem Urbis victoriam querere: *Etiam esse Erfordiam, quae castigari, non tolli delicta belli civilis damna haud minus inferenti, quam lepore nocere.* † Ut tamen obsessi, cujus beneficio salvi essent, monerentur, ac quae imminerent mala ab extremè irritatis, horreum inter portas S. Andreae & Joannis, semotum à domibus injecto igne incensum est. Molendinum † ante portam S. Joannis hactenus à civibus obtentum erumpentibus pro refugio erat, missi igitur incendiarii, qui deurerent, eodem calu vicina aedificia ceciderunt. † Urbici vindictae intenti ab altera parte erumpunt, & adscriptum Electorali culinæ Dagobertstadium incendunt. His conflictibus, & pensitationi damnorum mensis insumtus est. Monebat imminens hyems, ut violentâ oppugnatione obsidio conficeretur. † Ex omnibus aggeribus Civitas impeti coepta, tribus diebus continuata fulmina, & porta S. Andreae dejecta est: globi qui ruinas penetraverant, aedes ad mediam usque Urbem perforarunt.

† His territi Incolae, longisque satiati malis consilia pacis respiciunt. Auctus ex eo metus, quod pacem cum Turcis initam audirent. Prudentiores pericula ostendunt: † *Obsideri se à Principe, à cujus clementia sperare*

veniant